

Dr Małgorzata Skowrońska - Zakład Socjologii Kultury

Tematy:

1) Stereotypy, dystans społeczny i uprzedzenia

Jak powstają Lippmannowskie „obrazy w głowach” czyli wyobrażenia, sądy i przekonania dotyczące innych ludzi? Co sprawia, że posługujemy się nimi na co dzień? Dlaczego przedstawiciele niektórych grup darzymy sympatią, a wobec innych odczuwamy niechęć? Na te podstawowe pytania od blisko stu lat poszukują odpowiedzi socjologowie i psychologowie społeczni mierząc się przy tym z wyzwaniem metodologicznymi i teoretycznymi. Wiedza, do której docieramy okazuje się szczególnie cenna nie tylko w niespokojnych czasach wojen czy kryzysów, coraz większego zróżnicowania kulturowego społeczeństw, ale także w odniesieniu do „zwykłych”, codziennych kontaktów międzyludzkich. Namysł nad takimi zagadnieniami zazwyczaj wiąże się z głęboką autorefleksją. O tym, że pierwszej kolejności warto spotkać się z własnymi obrazami w głowie przekonują się odwiedzający Muzeum Tolerancji w Los Angeles. Do muzeum prowadzi bowiem dwoje drzwi – jedno dla ludzi uprzedzonych, drugie dla ludzi bez uprzedzeń. Jak łatwo się domyślić, większość widzów próbuje dostać się do środka drugim wejściem. Jest ono jednak na stałe zamknięte. Dostajemy więc jasny komunikat. Każdy z nas żywi jakieś uprzedzenia. Nawet jeśli chciał(a)by twierdzić inaczej.

2) Dostępność kultury – uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, dostępność przestrzenna i poznawcza

Kultura zamieszkuje rozmaite przestrzenie – fizyczne, wirtualne, mentalne. Nieważne zatem czy fascynuje cię cosplay, jesteś fanem współczesnego malarstwa czy miłośniczką opery poszukujesz miejsc, które oferują to, co cię ciekawi. Wielu z nas szuka także ludzi o podobnych gustach i zainteresowaniach. Stają się oni swoistymi towarzyszami naszych podróży w świat sztuki czy designu, a możliwość dzielenia się z nimi naszymi odczuciami staje się dużą wartością. Z socjologicznego punktu widzenia interesujące są zarówno treści, po jakie sięgamy jako odbiorcy/odbiorczynie kultury jak i same miejsca, w których dzieją się takie spotkania. Mowa tu zarówno o formalnych, instytucjonalnych przestrzeniach kulturalnych, takich jak: galerie, kina, teatry itp., jak i tych nieformalnych, „nieoznaczonych” miejscach, w których często pomieszkuje kultura niezależna. Fascynujące może być także to, kto w istocie z kultury korzysta. Do jakich grup adresuje się wydarzenia kulturalne, a kto z różnych względów pozostaje niezauważony, chociaż przejawia potrzebę uczestnictwa. No i wreszcie kwestia

dostępności architektonicznej, która jest utrapieniem wielu placówek kulturalnych. Układ architektoniczny budynku, ale także sama aranżacja przestrzeni uniemożliwia części odbiorców i odbiorczyń dotarcie do upragnionych treści czy dzieł. Zadaniem socjologów i socjolożek pozostaje więc przyglądanie się, badanie i opisywanie wymienionych wątków, do czego niniejszym zapraszam.

3) Socjologiczne aspekty zdrowia i choroby

Wbrew pozorom stosunek do własnego zdrowia, sposób myślenia o chorobach czy wreszcie samo chorowanie i zdrowienie to zjawiska i procesy interesujące dla socjologów. Począwszy od tego, co w istocie uważamy za zdrowie, a co za chorobę, a skończywszy na rozbudowanych strategiach dbania o ciało i ducha, kwestie te podlegają społecznym regulacjom. Mają też sporo do czynienia z naszą przynależnością klasową i kapitałami, jakimi dysponujemy. Opisanym procesom możemy przyglądać się nie tylko w odniesieniu do globalnych zjawisk takich jak pandemia Covid-19, ale również tropiąc prawidłowości związane z codziennym przeżywaniem stanu choroby i zdrowia, a także profilaktyką, dietą, aktywnością sportową, zdrowym stylem życia.

Dr Agnieszka Karpińska – Zakład Socjologii Wiedzy

1. Badania nad kreatywnością

Badania nad kreatywnością są istotnym obszarem socjologii, który skupia się na analizie i zrozumieniu procesów twórczych, innowacji i oryginalności w społeczeństwie. Socjolodzy zajmujący się tą tematyką starają się zbadać, jakie czynniki wpływają na rozwój kreatywności u jednostek, grup społecznych oraz instytucji. Badania nad kreatywnością koncentrują się na analizie wpływu otoczenia społecznego, kulturowego oraz instytucjonalnego na procesy twórcze. Analizują zarówno warunki sprzyjające rozwojowi kreatywności, jak i bariery, które mogą hamować działania innowacyjne. Badacze socjologiczni starają się również zrozumieć, jak procesy społeczne, takie jak zmiany technologiczne, polityczne czy gospodarcze, wpływają na rozwój kreatywności w społeczeństwie. Badania nad kreatywnością pozwalają również analizować zjawiska takie jak przemysł kreatywny, kultura popularna czy innowacje społeczne. Wnioski płynące z badań nad kreatywnością mają istotne znaczenie dla wielu dziedzin, w tym dla edukacji, biznesu, sztuki i polityki. Badania te pozwalają lepiej zrozumieć procesy twórcze oraz wpłynąć na rozwój nowych metod promujących kreatywność w społeczeństwie.

2. Wprowadzenie do innowacyjności

Obecnie obserwuje się rosnące zainteresowanie badaczy nauk społecznych tematyką innowacyjności, która stanowi istotny element rozwoju społecznego i gospodarczego. Niemniej, mimo licznych badań ekonomicznych nad tym zagadnieniem, brakuje analiz socjologicznych, które mogłyby uwydatnić społeczne konteksty i warunki sprzyjające innowacjom. Innowacyjność, jako złożony fenomen społeczny, wymaga interdyscyplinarnej analizy z perspektywy socjologicznej, uwzględniającej różnorodne konteksty kulturowe,

polityczne oraz naukowe. Stąd istotne jest przeprowadzenie przeglądu innowacji społecznych z ostatniej dekady, takich jak cyber-oko czy custos, w celu zrozumienia procesów ich powstawania i implementacji. Ponadto, istotnym obszarem badań wydaje się być analiza wpływu czynników społecznych na kreatywność oraz innowacyjność jednostek. Czy kreatywność jest wyłącznie indywidualnym darem, czy też może być kształtowana jako kompetencja społeczna? Te fundamentalne pytania wciąż pozostają otwarte i wymagają dalszych, pogłębionych badań naukowych. W kontekście rosnącego znaczenia innowacji społecznych, badania socjologiczne mogą wnieść istotny wkład w zrozumienie mechanizmów kreowania nowości społecznej oraz wpływu społecznych interakcji na procesy innowacyjne. Przykładowe case-studies, takie jak wspomniane wcześniej cyber-oko czy custos, stanowią cenne studium przypadku do analizy społecznych uwarunkowań innowacyjności. Poprzez bardziej socjologiczne spojrzenie na innowacje, możliwe jest lepsze zrozumienie dynamiki zmian społecznych oraz efektywniejsza identyfikacja obszarów, które mogą być kluczowe dla rozwoju innowacji w przyszłości.

3. Manipulacje w coachingu

Manipulacje w coachingu stanowią procedury mające na celu wpływanie na klienta poprzez zastosowanie różnorodnych technik psychologicznych, emocjonalnych i behawioralnych. Mogą być one wykorzystywane zarówno świadomie, jak i nieświadomie przez coacha w celu osiągnięcia określonych rezultatów, jak na przykład zmiana postaw, zachowań czy sposobu myślenia klienta. W obszarze coachingu manipulacje przybierają różne formy i służą różnym celom. Mogą one mieć charakter konstruktywny, motywując klienta do zmiany swojego zachowania w drodze realizacji celów osobistych lub rozwoju indywidualnego. Niemniej jednak, manipulacje mogą także przybierać negatywną formę, taką jak oszukiwanie klienta, wywieranie presji czy manipulacja emocjonalna w celu osiągnięcia korzyści dla coacha. Perspektywa socjologiczna pozwala na analizę manipulacji w coachingu jako narzędzia kontroli społecznej oraz interakcji pomiędzy jednostką a coachem w ramach relacji. Istnieje również ryzyko, że manipulacje mogą prowadzić do nadużycia władzy przez coacha oraz naruszenia granic etycznych w relacji z klientem. Z tego względu istotne jest przeprowadzanie badań w tym obszarze, choć temat ten jest zazwyczaj pomijany przez socjologów.

Dr Emilia Kramkowska – Zakład Socjologii Wiedzy i Edukacji

TEMATY

1. Czy emocje są negatywne? Czyli o świadomości emocjonalnej współczesnego człowieka

Tematyka inteligencji emocjonalnej jest dziś tematem odmienianym przez wszystkie przypadki. Podstawą takiego stanu rzeczy jest z jednej strony rosnąca samoświadomość współczesnego człowieka będącego jednością psychofizyczną, z drugiej – coraz liczniejsze i poważniejsze problemy z zakresu zdrowia psychicznego diagnozowane w społeczeństwie polskim. Problematyka emocjonalności człowieka jest ponadto postrzegana przez liczne stereotypy, co nie pozostaje bez wpływu na to jak dzisiejszy człowiek (młody, w wieku średnim czy starszy) radzi sobie z doświadczanymi emocjami. Obszarem pracy w ramach programu tutorskiego będzie przyjrzenie się świadomości emocjonalnej wybranej przez tutee grupy społecznej, zaprojektowanie i/lub przeprowadzenie badań na wspólnie wypracowany/ uszczegółowiony

temat oraz podniesienie/ poszerzenie kompetencji osobistych tutee w zakresie inteligencji emocjonalnej.

2. Biologiczne, psychologiczne i społeczne uwarunkowania zdrowia współczesnych Polaków

Światowa Organizacja Zdrowia wyjaśnia, że zdrowie to biologiczny, psychiczny i społeczny dobrostan człowieka, czyli coś więcej niż jedynie brak choroby. Badania z zakresu socjologii zdrowia czy medycyny wskazują, że stale podnosi się poziom wiedzy Polaków na temat elementów prozdrowotnego stylu życia, aczkolwiek wciąż zbyt rzadko ma miejsce przełożenie wiedzy na praktykę. Przedmiotem aktywności podejmowanych w ramach współpracy tutor – tutee będzie pogłębiona analiza kondycji zdrowotnej współczesnych Polaków (na przykładzie wybranej grupy), zaprojektowanie i/lub przeprowadzenie badań z tego zakresu i/lub wypracowanie projektu działań edukacyjnych (warsztatowych) mających na celu podniesienie świadomości zdrowotnej wybranej grupy społecznej.

3. Co nas łączy, co nas dzieli? Czyli polskie pokolenia w dzisiejszej przestrzeni społecznej

Pokolenie to zbiorowość osób urodzonych w tym samym czasie, rozwijających w sposób naturalny lub świadomie pożądaną więź, w kształtowaniu których kluczowe znaczenie odgrywa współmierność ich doświadczenia życiowego oraz szczególny rodzaj lokalizacji społecznej, czyli podobne umiejscowienie w historycznym wymiarze procesu społecznego (Szafraniec 2022: 39). Tak kategoria pokolenia definiowana jest w socjologii pokolenia, na gruncie polskim wciąż niedostatecznie rozwiniętej subdyscyplinie. A przyznać należy, że przyjęcie kategorii pokolenia jako perspektywy, w odniesieniu do której prowadzone są badania socjologiczne, czyni analizę niezwykle inetersującą i odsłaniającą bogactwo różnorodności Polaków i Polek przynależących do innych pokoleń. Obszarem pracy w ramach programu tutorskiego będzie poszukiwanie podobieństw i różnic (w oparciu o przygotowany i przeprowadzony proces diagnostyczny) między przedstawicielami pokoleń współegzystujących we współczesnym społeczeństwie polskim, w odniesieniu do wybranego przez tutee tematu badawczego.